

Oulujärven retkeilyalueen

KÄVIJÄTUTKIMUS

2018

Metsähallitus

Pohjanmaan-Kainuun luontopalvelut

Sari Pulkka 2018

Kuvat: Soili Jussila/Vastavalo,
Sari Pulkka/MH, Saara Airaksinen/MH

Oulujärvi -Kainuun meri!

Oulujärvi on Kainuun oma meri. Retkeilyalueen upeat saaret ja hiekkarannat houkuttelevat veneilijöitä ja melojia, ja Manamansalon tavoittaa myös autolla. Veneily onnistuu ilman omaakin venettä, sillä soutuveneitä ja kajakkeja voi myös vuokrata.

Oulujärven retkeilyalue 2018

Perustamisajankohta

Oulujärven retkeilyalue on perustettu valtioneuvoston päätöksellä vuonna 1993. Retkeilyalueen päätavoite on retkeily- ja ulkoilutoiminta.

Sijainti

Oulujärven retkeilyalue sijaitsee Vaalan kunnassa, Pohjois-Pohjanmaalla.

Pinta-ala

Retkeilyalueen pinta-ala on 8030 ha ja siihen kuuluu sekä maa-, että vesialueita.

Palvelut

- 1 autiotupa
- 2 takkatupaa
- 3 laavaa
- 2 kotaa
- 1 puolikotaa
- 4 tulentekopaikkaa

Retkeilyreitit

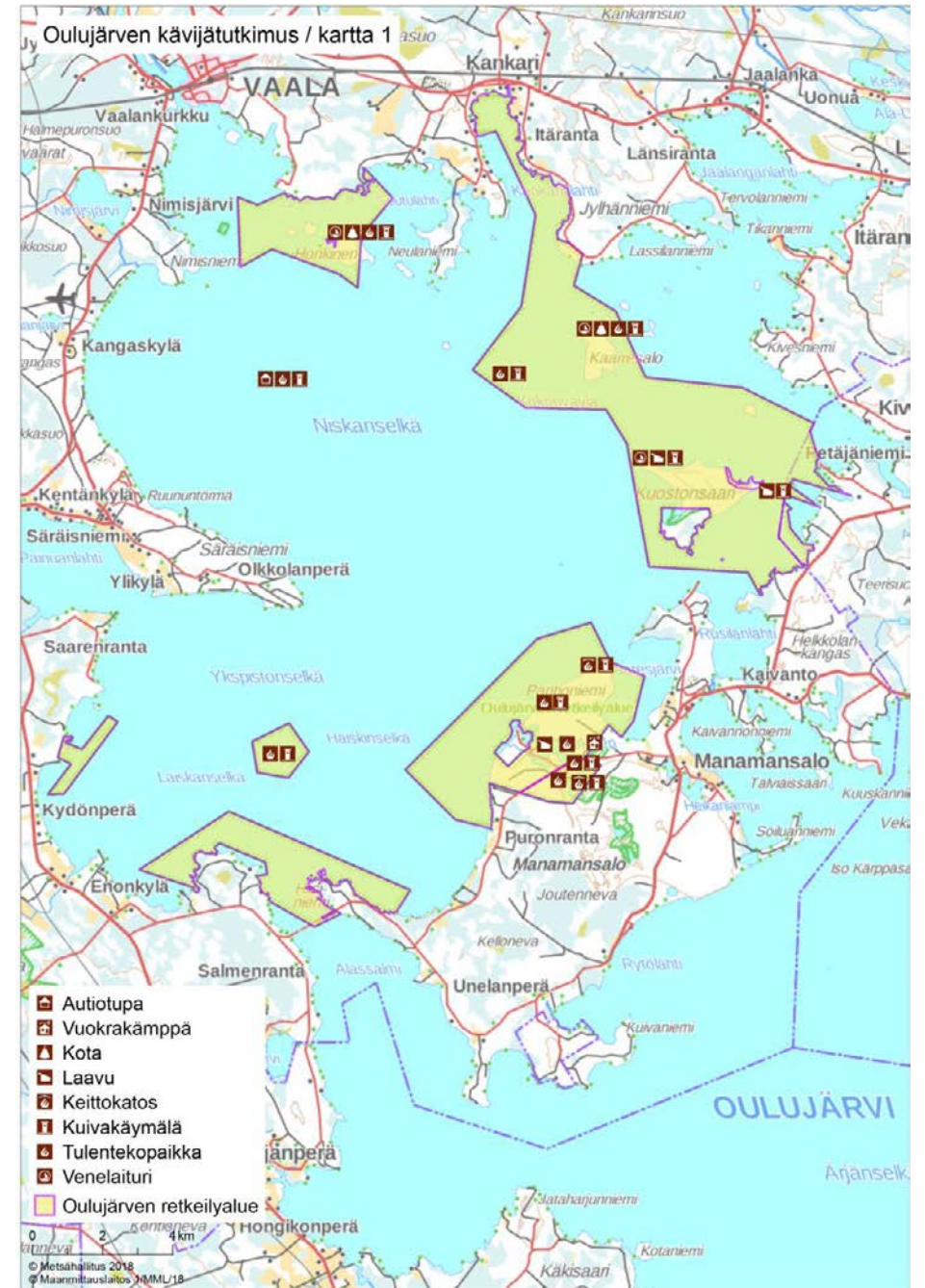
helppokulkuinen polkureitistö, joka kulkee avarissa mäntymetsissä ja rantatöyräillä. Reitistöstä 14 km sijaitsee Manamansalossa ja 4 km Kuostossa.

Käyttömuodot

Retkeily, erätalous, metsätalous

Muut palvelut

Alueella sijaitseva Manamansalon leirintäalue toimii Oulujärven retkeilyalueen pääasiallisena opastuspaikkana. Leirintäalue on etenkin lapsiperheiden ja karavaanarien suosiossa. Alueella on hyvin varusteltuja mökkejä 18 kappaletta sekä 150 paikkaa matkailuautoille ja asuntovaunuille. Lisäksi alueella voi telттаilla. Leirintäalue on auki kesäkauden.

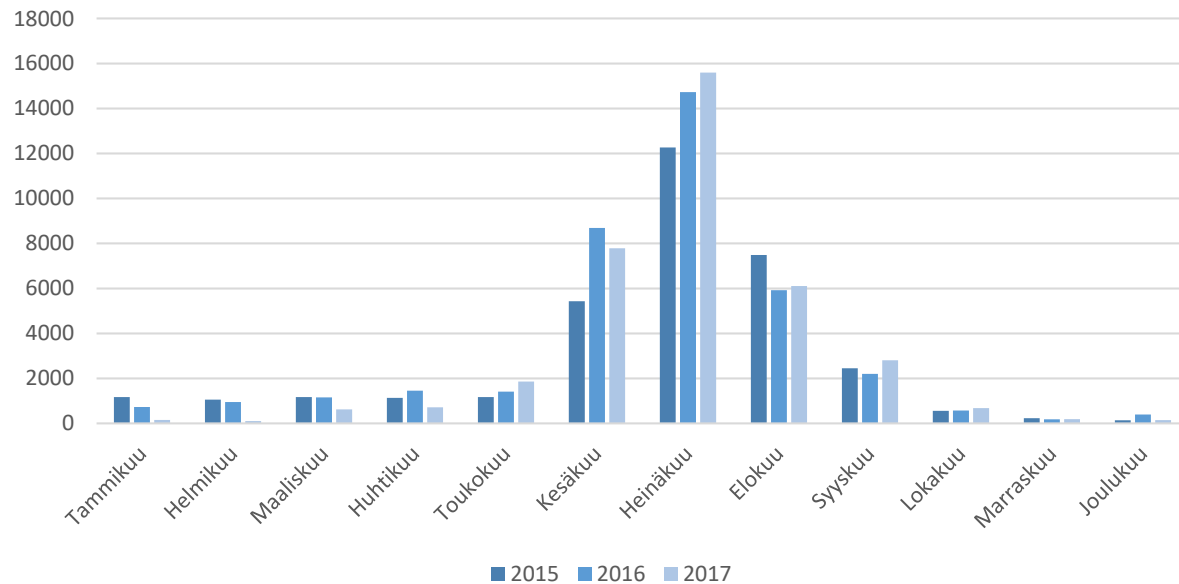

Suosittu retkeily- ja virkistysalue

Vuonna 2017 Oulujärven retkeilyalueelle tehtiin yli 36 000 käyntiä. Eniten kävijöitä alueella vierailee heinäkuussa. Käyntimääriä seurataan jatkuvasti maastossa olevilla elektronisilla kävijälaskureilla. Kävijäseurannan digitalisointi -hankkeen myötä retkeilyalueelle asennettiin kaksi uutta etäluettavaa kävijälaskuria, joiden ansiosta käyntimäärien seuranta täsmentyy entisestään.

”Upea paikka! Tulemme lasten kanssa tänne retkeilemään joka vuosi”

Käyntimäärät kuukausittain vuosina 2015-2017

Oulujärvi digitalisaatiohankkeen pilottikohteena

Oulujärven retkeilyalue oli yksi kolmesta pilottikohteesta, joilla testattiin aineistonkeruuta mobiililaitteella sekä uudistettiin kävijätutkimuksen raportoinnin käytäntöjä. Muut kohteet ovat Evon ja Inarin retkeilyalueet. Pilotointi liittyi vuonna 2018 toteutettavaan, maa- ja metsätalousministeriön rahoittamaan kävijäseurannan digitalisaatiohankkeeseen.

Aikavälillä 1.6.-31.8.2018 toteutettu kävijätutkimus oli järjestyksessä kolmas. Edellinen Oulujärven retkeilyalueen kävijätutkimus on vuodelta 2011. Vastauksia saatiin yhteensä 331, joista 140 kpl oli mobiilivastauksia. Vastauslomake oli saatavilla tabletissa sekä englanniksi että suomeksi. Vastaajista 99 % käytti suomenkielistä lomaketta.

Vastaustapa	kpl	%
Paperilomake haastattelupaikalla asiakkaan täyttämänä	42	13
Paperilomake kylmäpisteellä asiakkaan täyttämänä	141	43
Paperilomake postitse	8	2
Mobiilivastaus	140	42
Yhteensä	331	100

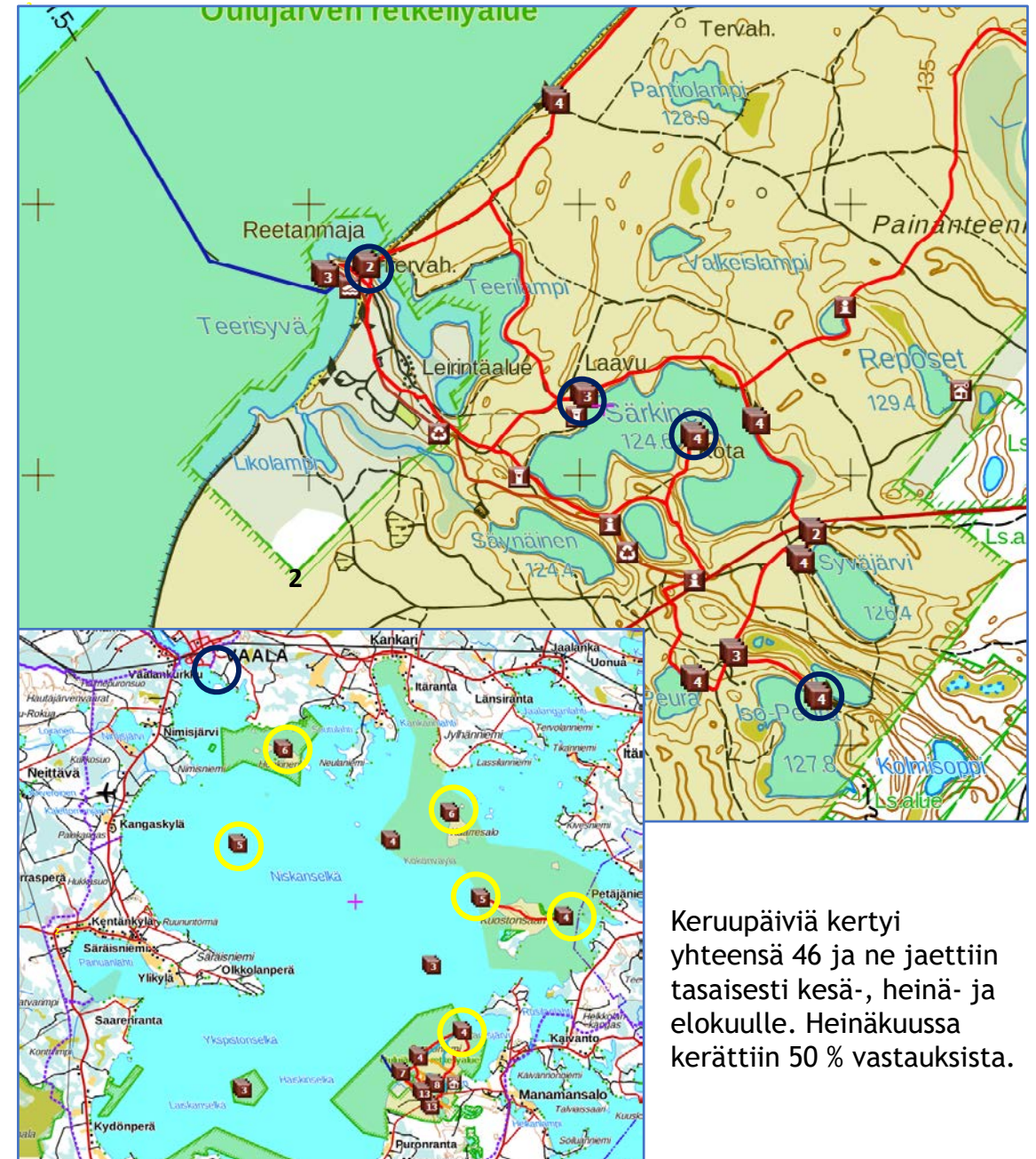
Kävijätutkimuksen aineistonkeruussa käytössä oli kolme mobiililaitetta, jolla kävijät pääsivät täyttämään vastauslomakkeen ASTA-mobiilisovelluksessa

Kävijätutkimuksen otos edustaa kaikkia retkeilyalueen kävijöitä

Oulujärven retkeilyalueen kävijätutkimuksen haastattelupaikat sekä haastattelupaikkakohteiset vastausten tavoitemäärät määriteltiin kävijävirtojen jakautumisen perusteella. Keruupisteet ja niistä tavoiteltava havaintojen lukumäärä jaettiin samassa suhteessa kävijöiden määrän ja alueellisen jakautumisen kanssa.

Vastausten kokonaiskertymä mukaili hyvin suunniteltua otantaa ja siten myös kävijälaskennan mukaisia kävijävirtoja. Haastattelupaikkakohtaisissa keruumäärissä sen sijaan oli isojakin heittoja. Lämmin kesä näkyi huomattavasti suurempina saarikohteiden kävijämäärinä ja puolestaan kalastuskohteissa (Iso-Peura, Särkinen) oli oletettua vähemmän kävijöitä.

Haastattelupaikka	kpl	%
Manamansalon satama	84	26
Särkisen laavu	59	18
Iso-Peuran takkatupa	17	5
Särkisen tulipaikka	20	6
Honkinen	15	5
Vaalan satama	7	2
Reimikari	7	2
Kuosto	27	8
Kuosto	14	4
Kaarresalo	21	6
Makkaraniemi	56	17
Yhteensä	327	100

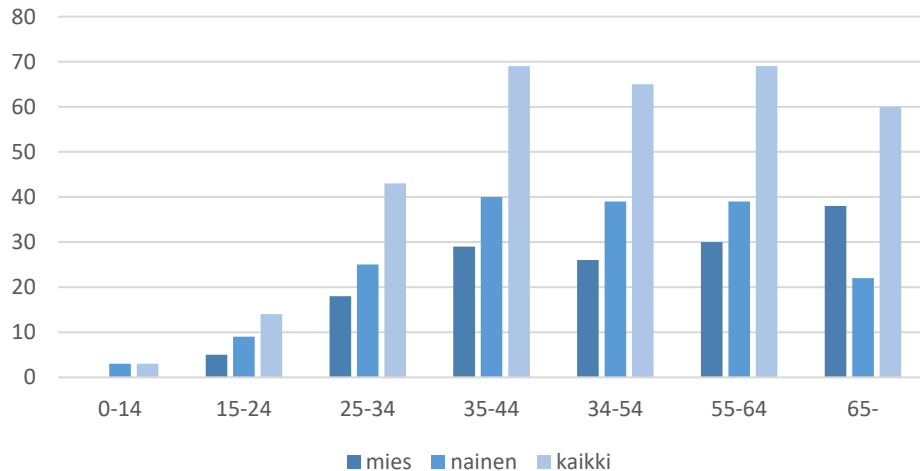
Keruupäiviä kertyi yhteensä 46 ja ne jaettiin tasaisesti kesä-, heinä- ja elokuulle. Heinäkuussa kerättiin 50 % vastauksista.

Lapsiperheiden ja karavaanareiden suosima

Oulujärven retkeilyalue on ennen kaikkea perhekohte. Alle 15 -vuotiaiden lukumäärä suhteessa seurueen kokoon on kasvanut hieman vuodesta 2011, sillä jopa 38 % seurueen kävijöistä on alle 15-vuotiaita. Kävijöistä jopa 81 % saapuu alueelle oman perheen seurassa ja seurueen yleisin koko on 2-5 henkilöä. Vastaajista 11 % saapui retkeilyalueelle ystävien kanssa ja 10 % oli yksin saapuvia.

Kävijöistä 8 % on paikallisia asukkaita ja matkailijoiksi luokiteltavien kävijöiden määrä on kasvanut vuodesta 2011. Kotimaan matkailijat saapuvat yleisimmin lähellä sijaitsevista asutuskeskuksista, kuten Oulusta tai Kajaanista. Ulkomaalaisia matkailijoita oli vain neljästä eri Euroopan maasta.

Vastaajien ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna

Kävijätyypit 2018

Kävijätyyppi	kpl	%
Paikallinen asukas	24	8
Kotimainen matkailija	288	91
Ulkomainen matkailija	5	1
Yhteensä	317	100

Seurueen koko 2018

Seurueen koko	kpl	%
yksin	31	10
2-5 hengen seurue	246	79
6 tai useamman hengen seurue	38	12
Yhteensä	325	100

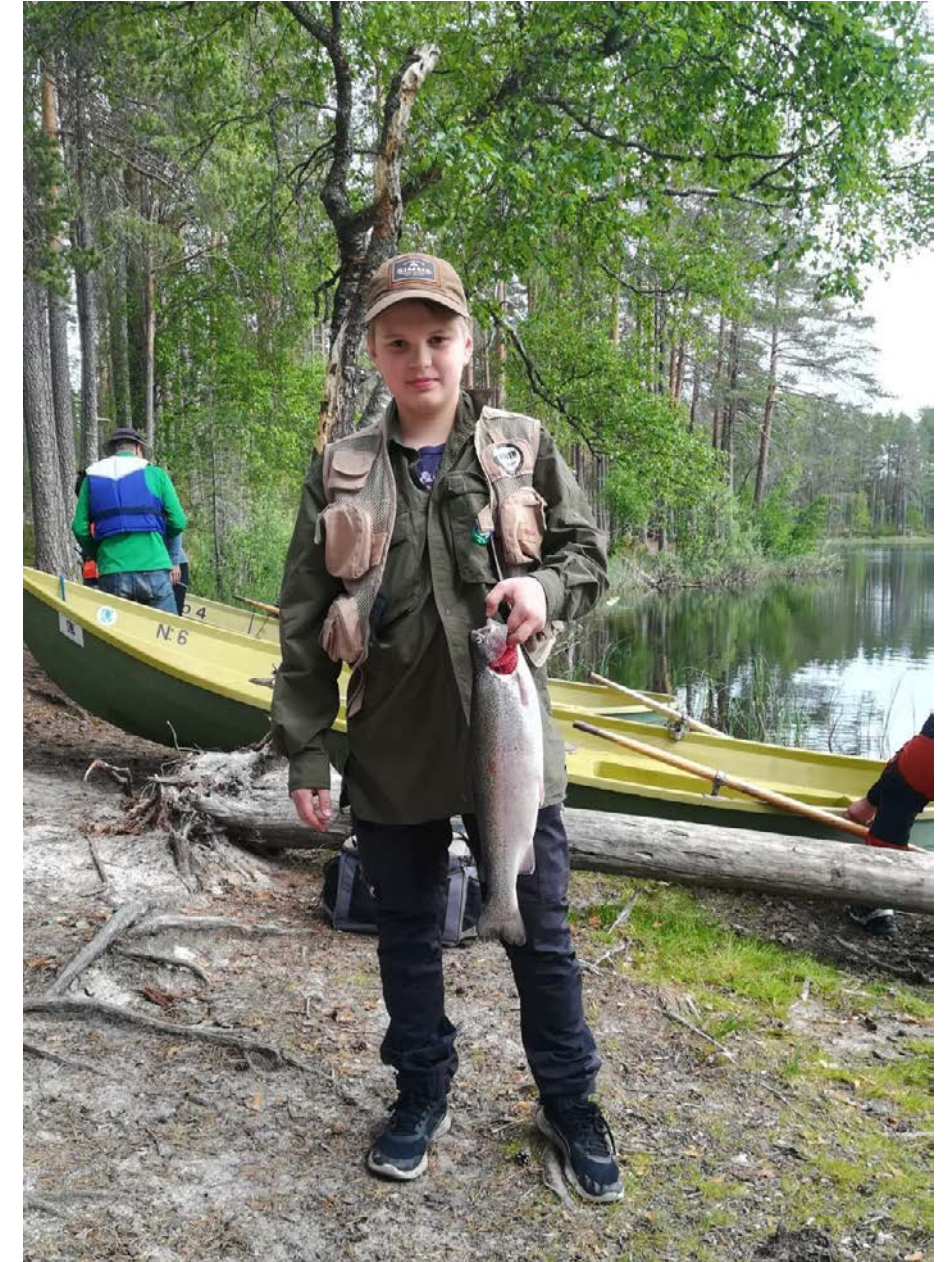
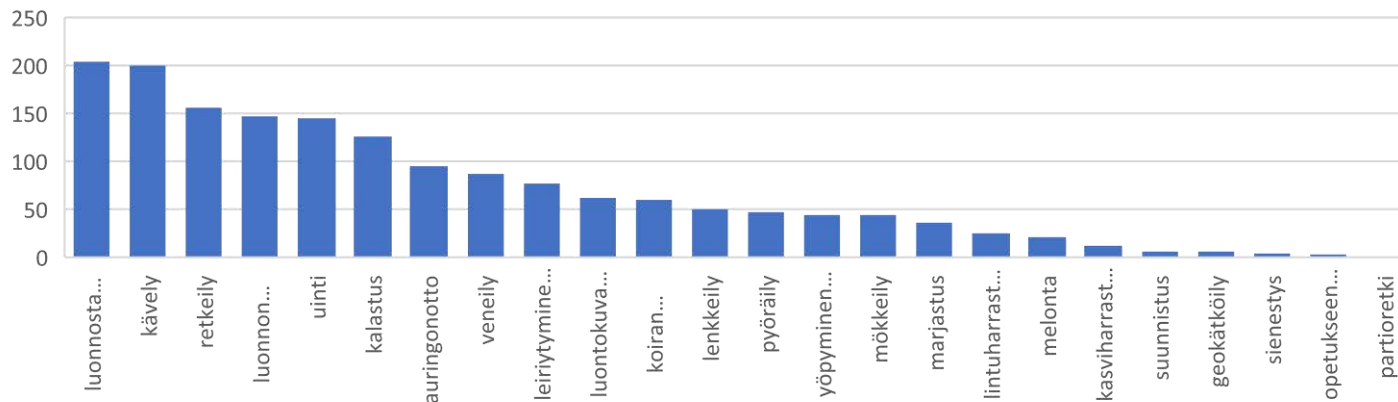
Monipuoliset harrastusmahdollisuudet

Oulujärven retkeilyalue on selkeästi kesäkohde. Alueella on mainiot kalavedet sekä aloittelijoille että konkareille, ja Oulujärvi sopiikin hyvin koko perheen kalastuskohteeksi. Oulujärven vaihtelevassa maastossa ja metsissä on helppo patikoida tai pulahtaa uimaan.

Kävijät harrastavat Oulujärven retkeilyalueella useimmiten luonnosta nauttimista, kävelyä, retkeilyä ja luonnon tarkkailua. Useimmat osallistuvat käynnillään 4-6 aktiviteettiin. Kävijöiden tärkein aktiviteetti oli selkeästi luonnosta nauttiminen (<30%). Tämän jälkeen tulivat kalastus, uinti, retkeily ja veneily.

Naisten ja miesten tärkeimmän harrastuksen välillä oli eroa. Miehet ilmoittivat tärkeimmäksi harrastukseksi kalastuksen (25%) ja naiset luonnosta nauttimisen (38%). Vuonna 2011 tehtyyn tutkimukseen verrattuna mm. leiriytyminen leirintäalueella ja kävely olivat menettäneet suosiotaan ja tilalle oli noussut luonnosta nauttiminen.

Kävijöiden harrastukset

Oulujärven retkeilyalueella liikutaan omin voimin keskimäärin 10 km yhtä käyntikertaa kohden. Vastaajista 83 % liikkuu patikoiden ja keskimäärin kävijät patikoivat käynnillään 9,5 km. Pisimmät keskimääräiset matkat tehdään meloen.

Liikkumistapa ja kuljettu matka		
Liikkumistapa	Vastanneita	Kuljettu matka keskimäärin
Patikoiden	228	9,5
Soutaen	34	2,7
Juosten	39	6,8
Meloen	34	13,3
Vastanneita yhteensä	247	10,3

Retkeile patikoiden tai meloen

Kävijöistä 83 % ilmoitti vierailevansa Manamansalossa tämän käynnin aikana. Saarikohteista selkeästi suosituimpia olivat Kuosto ja Kaarresalo, joissa ilmoitti käyvänsä 20 % ja 13% kävijöistä

Kävijöistä 62 % yöpyy Oulujärven retkeilyalueella. Kun mukaan otetaan myös lähialue (Vaala ja Paltamo), niin yöpyjien määrä on jopa 84 %. Keskimäärin yöpymisvuorokausia tulee Oulujärven retkeilyalueella 3 vrk/kerta ja päiväkävijöillä 4 h/kerta.

Suosituin yöpymismuoto on retkeilyalueella asuntoauto tai -vaunu ja seuraavaksi tulevat vuokramökki, oma majoite (laavu, telta tms.) ja vene. Lähialueella yövytään mieluiten omassa mökissä, jonka jälkeen tulevat asuntoauto tai -vaunu, vuokramökki tai oma majoite.

Vastaajien käyntikohteet	
Käyntikohde	kpl
Manamansalo	270
Kuosto	66
Kaarresalo	43
Muualla	30
Ylä-Mulkku	20
Reimikari	15
Karhusaari	12
Ykspisto	8

Yhteisiä luontokokemuksia

Kävijätutkimukseen vastanneet pitävät luonnon kokemista, maisemia ja rentoutumista tärkeimpinä syinä käynnilleen Oulujärven retkeilyalueella.

Vähiten painoarvoa saivat tutustuminen uusiin ihmisiin, jännityksen kokeminen ja omien taitojen kehittäminen.

Kävijöistä 60 % ilmoitti Oulujärven retkeilyalueen matkan ainoaksi tai tärkeimmäksi kohteeksi. Muiksi kohteiksi nimettiin oma mökki, Ärjänsaari, Oulujärvi kokonaisuudessaan ja Rokua. Vain 5 % oli poikennut retkeilyalueella suunnittelematta. Tällöin ensisijainen kohde oli ollut useimmiten oma mökki.

Kävijöistä 79 % on käynyt Oulujärven retkeilyalueella aikaisemmin. Keskimäärin käyntikertojen määrä viimeisimmän 5 -vuoden aikana, on 20 kpl.

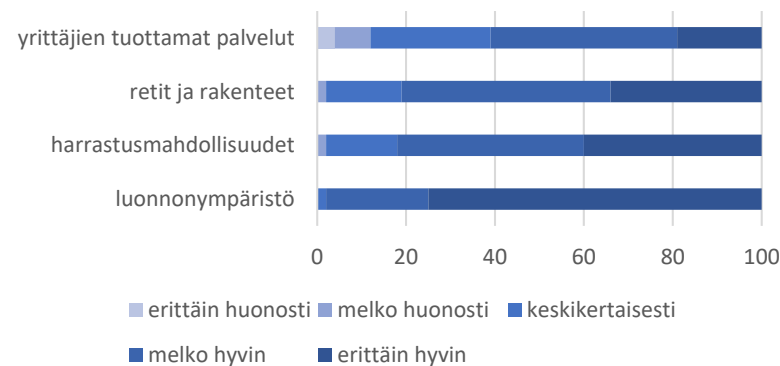
Oulujärven retkeilyalue täyttää melko hyvin kävijöiden odotukset

Kävijöiden ennakko-odotukset Oulujärven retkeilyalueen luonnonympäristöstä täyttyi erittäin hyvin (4,7). Harrastusmahdollisuuksiin sekä reitteihin ja rakenteisiin oltiin myös melko tyytyväisiä. Heikoiten odotukset täyttivät yrittäjien tuottamat palvelut (3,6).

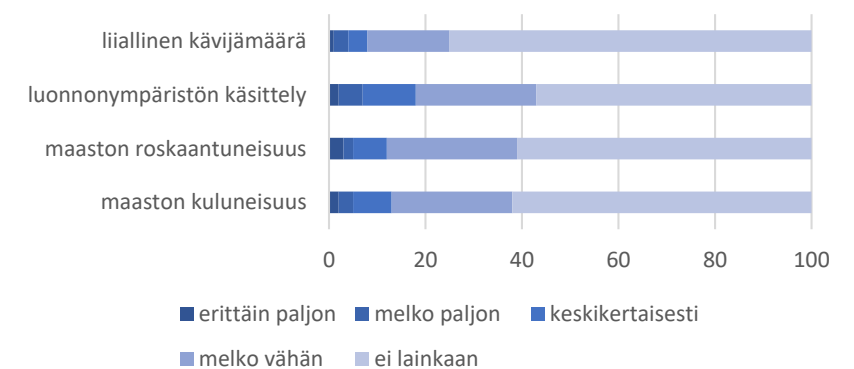
Valmiiksi annetuista vastauksista yli puolet kävijöistä oli sitä mieltä, ettei mikään tekijä häirinnyt heitä Oulujärven retkeilyalueella. Luonnonympäristön käsittely häiritsi valmiiksi annetuista vaihtoehdoista kävijöitä eniten. Avoimeen kohtaan oli vastannut 29 henkilöä. Heistä yli 40% oli ilmoittanut, että heitä on häirinnyt jokin muu erittäin paljon tai melko paljon vierailun aikana

Ennakko-odotusten täyttyminen

Käyntiä häiritsevät tekijät

”Ihanaa, että tällaista paikkaa ylläpidetään”

Maisema miellyttää Oulujärvellä

Vastaajat olivat tyytyväisimpiä maiseman vaihteluun Oulujärven retkeilyalueella (4,4). Myös polttopuuhuoltoon, pysäköintipaikkoihin, yleiseen siisteyteen, tulentekopaikkoihin ja laavuihin oltiin erittäin tyytyväisiä.

Huonoimman arvion saivat selkeästi laiturit (3,0). Kävijät olivat melko tyytyväisiä palveluiden määrään kokonaisuudessaan Oulujärven retkeilyalueella (4,2).

Vastaajista jopa 89 % oli palveluiden määrään kokonaisuudessaan joko melko tyytyväinen ja erittäin tyytyväinen. Tyytyväisyys palveluiden määrään on parantunut vuodesta 2011 (keskiarvo tuolloin 4,1).

”Hieno paikka! Kiitos kun huolehditte näiden paikkojen kunnossapidosta”

Tyytyväisiä kävijöitä

Kävijätyytyväisyysindeksi on luku, joka on laskettu seuraavien osatekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennako-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät.

Oulujärven retkeilyalueen valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi on 4,14. Indeksillä kuvataan kävijöiden yleistä tyytyväisyyttä kyseiseen käyntiinsä retkeilyalueella.

Vuoden 2011 kävijätyytyväisyysindeksi 4,31. Kävijätyytyväisyys on huonontunut hieman viimeisen 7 vuoden aikana.

Oulujärven retkeilyalue tuo taloudellista hyvinvointia lähialueelle

Vastaajat arvioivat kuluttavansa rahaa käynnillään keskimäärin 43 euroa. Retkeilyalueella tai sen lähialueilla yöpyneet arvioivat kuluttavansa keskimäärin 53 euroa ja päiväkävijät 17 euroa. Kotimaan matkailijat kuluttivat keskimäärin eniten ja lähialueen asukkaat vähiten. Kävijät käyttivät eniten rahaa käyntikerrallaan ruokaan ja muihin vähittäiskauppaostuksiin. Seuraavaksi eniten rahaa käytettiin majoittumiseen ja huoltamo-ostoksiin.

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset olivat vuoden 2017 käyntimäärällä laskettuna noin 1,23 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 14 henkilötyövuotta. Retkeilyalueen lähialueen ulkopuolelta saapuvat matkailijat tuottavat selkeästi euromääräisesti suurimman tulovaikutuksen alueelle ja majoittujien tuottamat kokonaisvaikutukset ovat yli 12 kertaiset päiväkävijöihin verrattuna. Paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset ovat 36% suuremmat kuin vuonna 2011 (765 195 €).

Oulujärven retkeilyalueen paikallistaloudelliset vaikutukset	
Kokonaisvaikutus	Minimivaikutus*
1,23 milj. €	0,71 milj. €
14 htv	8 htv

*Minimivaikutus kuvaa niiden kävijöiden rahankäytön vaikutuksia paikalliseen talouteen ja työllisyyteen, joille Oulujärven retkeilyalue oli matkan tärkein tai ainoa kohde.

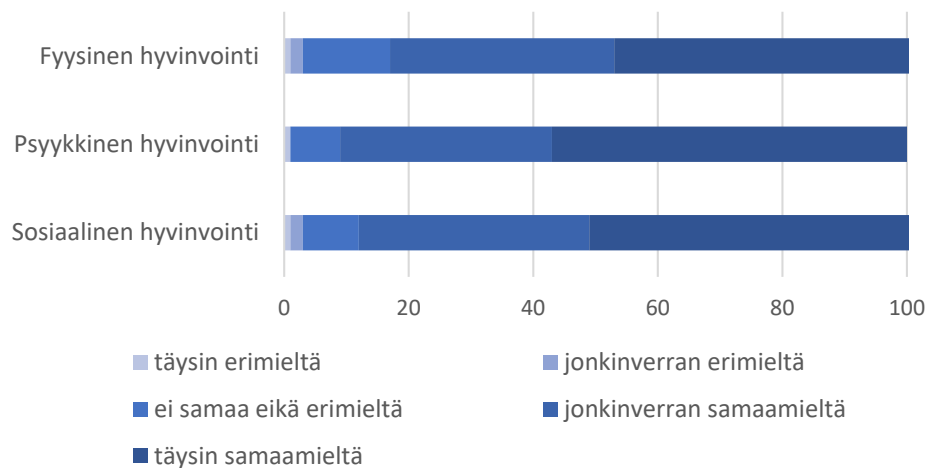

Retkeily lisää terveyttä ja hyvinvointia

Yli 80 % kävijöistä on sitä mieltä, että käynti Oulujärven retkeilyalueella lisäsi heidän kokemaansa terveyttä ja hyvinvointia. Eniten käynnin koettiin lisäävän psyykkistä hyvinvointia. Yksi vastaaja oli sitä mieltä ettei käynnillä ollut positiivisia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia.

Kävijät arvottivat terveys- ja hyvinvointivaikutukset keskimäärin 393 euron arvoiksi. Vastanneiden antamat rahalliset arvot vaihtelivat 5 - 4 000 euroon. Vastausten mediaani oli 200 euroa, jota voidaan pitää luotettavimpana arviona kuvaamaan käynnin tuottamia euromääräisiä terveyshyötyjä.

Koetut terveys- ja hyvinvointivaikutukset

”Luonnonläheisyys on henkireikä kiireiseen arkeen. Työn vastapainoa on retkeillä ja kalastaa kotimaassa”

Kiitos

